

P9_TA(2024)0023

Wdrożenie postanowień Traktatu dotyczących parlamentów narodowych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie stosowania postanowień Traktatu dotyczących parlamentów narodowych (2023/2084(INI))

(C/2024/5714)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 5 o przyznawaniu kompetencji oraz pomocniczości, art. 10 ust. 1 o demokracji przedstawicielskiej, art. 10 ust. 2 o reprezentowaniu obywateli UE, art. 10 ust. 3 o prawie obywateli UE do uczestnictwa w życiu demokratycznym Unii, art. 10 ust. 4 o roli europejskich partii politycznych, art. 11 o demokracji uczestniczącej, art. 12 o roli parlamentów narodowych, art. 48 ust. 3 o zwykłej procedurze zmiany oraz art. 48 ust. 7 (klauzula pomostowa),
- uwzględniając Protokół nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej ⁽¹⁾, załączony do traktatu z Amsterdamu, jak również Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności ⁽²⁾, załączony do Traktatu z Lizbony,
- uwzględniając art. 15 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz art. 41 i 42 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając swoje rezolucje z 7 maja 2009 r. w sprawie rozwoju stosunków pomiędzy Parlamentem Europejskim a parlamentami krajowymi w kontekście postanowień traktatu z Lizbony ⁽³⁾, z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim a parlamentami narodowymi ⁽⁴⁾ oraz z 19 kwietnia 2018 r. w sprawie stosowania postanowień Traktatu dotyczących parlamentów narodowych ⁽⁵⁾,
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statutu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych (COM(2021)0734),
- uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz w sprawie stosunków z parlamentami narodowymi za rok 2018 z dnia 11 lipca 2019 r. (COM(2019)0333), za rok 2019 z dnia 30 czerwca 2020 r. (COM(2020)0272), za rok 2020 z dnia 23 lipca 2021 r. (COM(2021)0417) oraz za rok 2021 z dnia 1 sierpnia 2022 r. (COM(2022)0366),
- uwzględniając sprawozdania roczne Dyrekcji ds. Stosunków z Parlamentami Narodowymi w Parlamencie Europejskim, w szczególności sprawozdanie na temat stosunków między Parlamentem Europejskim a parlamentami narodowymi z 2022 r.,
- uwzględniając swoje rezolucje z 20 stycznia 2021 r. w sprawie kontroli stosowania prawa Unii Europejskiej w latach 2017, 2018 i 2019 ⁽⁶⁾ oraz z 19 maja 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2021 r. ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawności regulacyjnej Unii Europejskiej oraz pomocniczości i proporcjonalności – sprawozdanie w sprawie lepszego stanowienia prawa obejmujące lata 2017, 2018 i 2019 ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 202 z 7.6.2016, s. 203.

⁽²⁾ Dz.U. C 115 z 9.5.2008, s. 206.

⁽³⁾ Dz.U. C 212 E z 5.8.2010, s. 94.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 443 z 22.12.2017, s. 40.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 121.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 456 z 10.11.2021, s. 56.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 479 z 16.12.2022, s. 18.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 74.

- uwzględniając sprawozdanie grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej” z dnia 10 lipca 2018 r. zatytułowane „Active subsidiarity – a new way of working” [„Aktywna pomocniczość – nowy sposób pracy”] ⁽⁹⁾,
 - uwzględniając swoje rezolucje z 15 stycznia 2020 r. w sprawie stanowiska Parlamentu Europejskiego dotyczącego konferencji w sprawie przyszłości Europy ⁽¹⁰⁾ oraz z 4 maja 2022 r. w sprawie działań następczych w związku z konkluzjami Konferencji w sprawie przyszłości Europy ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 9 czerwca 2022 r. w sprawie apelu o zwołanie konwentu w celu zmiany traktatów ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 22 listopada 2023 r. w sprawie propozycji Parlamentu Europejskiego dotyczących zmiany Traktatów ⁽¹³⁾,
 - uwzględniając art. 13 Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej, który przewiduje organizowanie konferencji międzyparlamentarnych w celu omawiania polityki budżetowej oraz innych kwestii objętych Traktatem,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 15 marca 2023 r. w sprawie europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej – 2023 r. ⁽¹⁴⁾,
 - uwzględniając konkluzje prezydencji po Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, która odbyła się w Pradze 24 i 25 kwietnia 2023 r. ⁽¹⁵⁾,
 - uwzględniając konkluzje z posiedzenia plenarnego LXIX Konferencji Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej (COSAC), które odbyło się w Sztokholmie od 14 do 16 maja 2023 r. ⁽¹⁶⁾,
 - uwzględniając deklarację z Léon w sprawie parlamentaryzmu przyjętą na konferencji z okazji Międzynarodowego Dnia Parlamentaryzmu – Wzmacnianie parlamentów w celu umocnienia demokracji, która odbyła się w Léon 30 czerwca i 1 lipca 2023 r. ⁽¹⁷⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu oraz art. 1 ust. 1 lit. e) decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzanie sprawozdań z własnej inicjatywy oraz załącznik 3 do tej decyzji,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Konstytucyjnych (A9-0429/2023),
- A. mając na uwadze, że aktywny udział parlamentów narodowych w sprawach europejskich i wzmocniona kontrola rządów krajowych przez parlamenty narodowe mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia demokratycznej rozliczalności i legitymacji systemu instytucji unijnych;
- B. mając na uwadze, że parlamenty narodowe „aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii” (art. 12 TUE), a także wraz z Parlamentem Europejskim odgrywają zasadniczą rolę we wzmacnianiu legitymacji demokratycznej projektu europejskiego, w zwiększaniu zaufania obywateli oraz w przyczynianiu się do zrównoważoności i odporności projektu europejskiego;
- C. mając na uwadze, że istniejące narzędzia pozwalające parlamentom narodowym uczestniczyć w sprawach europejskich są w dużej mierze nieznane zarówno decydom, jak i obywatelom; mając na uwadze, że trzeba informować o tych narzędziach;
- D. mając na uwadze, że odpowiedzialność parlamentarna i kontrola rządów krajowych w sprawach europejskich, zależne od specyfiki praktyk krajowych, stanowią podstawę roli parlamentów narodowych wynikającej z obecnych ram traktatu europejskiego;

⁽⁹⁾ Sprawozdanie grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej” „Active subsidiarity – a new way of working” [„Aktywna pomocniczość – nowy sposób pracy”], 10 lipca 2018 r.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 71.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 109.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 130.

⁽¹³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0427.

⁽¹⁴⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0078.

⁽¹⁵⁾ <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2023/04/EUSC-Prague-Presidency-Conclusions-final-EN.pdf>.

⁽¹⁶⁾ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution%20adopted%20by%20the%20LXIX%20COSAC.pdf>

⁽¹⁷⁾ https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/99181_1688138271277.pdf

- E. mając na uwadze, że tę rozliczalność i kontrolę może ułatwić większa przejrzystość w Radzie, zwłaszcza głosowań i stanowisk państw członkowskich; mając na uwadze, że parlamenty narodowe i Parlament Europejski powinny zwiększyć presję na Radę, aby działała bardziej przejrzysto i ponosiła większą odpowiedzialność w całym procesie legislacyjnym; mając ponadto na uwadze, że dzięki dostępowi do dokumentów innych instytucji UE parlamenty narodowe mogą właściwie sprawować kontrolę;
- F. mając na uwadze, że brak przejrzystości w unijnych procesach legislacyjnych i decyzyjnych grozi osłabieniem nie tylko prerogatyw parlamentów narodowych wynikających z traktatów i odpowiednich protokołów, przede wszystkim ich roli w kontrolowaniu rządów krajowych reprezentowanych w Radzie;
- G. mając na uwadze, że pluralizm parlamentarny wzbogaca debatę na szczeblu europejskim, a zatem jest bardzo korzystny dla Unii i reprezentacji mniejszości parlamentarnych w sprawach europejskich oraz pomaga równoważyć większość w każdym parlamencie przy jej pełnym poszanowaniu i stosownie do jej proporcji; mając na uwadze, że poglądy i reprezentację krajowych mniejszości parlamentarnych należy brać pod uwagę na szczeblu UE i że mogą okazać się one przydatne m.in. w przyszłym przeglądzie traktatów UE, a jednocześnie należy szanować kompetencje parlamentów narodowych w zakresie ich reprezentacji;
- H. mając na uwadze, że w protokole nr 2 (art. 6) uznano, że parlamenty krajowe mogą konsultować się z parlamentami regionalnymi mającymi kompetencje ustawodawcze, jednak rola parlamentów regionalnych w dużej mierze zależy od ustaleń krajowych i bardzo często pozostaje doradcza; mając na uwadze, że Komisja, Rada, państwa członkowskie i ich parlamenty narodowe powinny brać tę rolę pod uwagę i wspierać zaangażowanie parlamentów regionalnych posiadających uprawnienia ustawodawcze, zwłaszcza gdy może to mieć wpływ na wyłączne kompetencje regionalne;
- I. mając na uwadze, że wielu członków Komitetu Regionów ma regionalny mandat wyborczy; mając na uwadze, że można by przeprowadzić debatę o roli Komitetu Regionów w zbliżaniu parlamentów regionalnych do ogólnego procesu integracji i we wzmacnianiu demokracji europejskiej;
- J. mając na uwadze, że parlamentów narodowych i ich roli w ramach instytucjonalnych UE dotyczył szereg propozycji zawartych w sprawozdaniu z wyników końcowych Konferencji w sprawie przyszłości Europy; mając na uwadze, że doświadczenia z Konferencji w sprawie przyszłości Europy ukazały owocny sojusz między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim;
- K. mając na uwadze, że parlamenty narodowe odgrywają pewną rolę we wszystkich rewizjach traktatów europejskich, zwłaszcza w celu wzmocnienia wymiaru parlamentarnego i życia demokratycznego UE; mając na uwadze, że w rezolucji z 9 czerwca 2022 r. Parlament Europejski zaapelował o zwołanie konwentu w celu rewizji traktatów;
- L. mając na uwadze, że do umocnienia europejskiej przestrzeni publicznej mógłby się przyczynić szereg forów poświęconych programowi działania UE, a takie fora można by wylansować w ramach wspólnego „Tygodnia Europejskiego”, podczas którego członkowie izb parlamentów narodowych i regionalnych omawialiby jednocześnie sprawy europejskie z komisarzami, posłami do Parlamentu Europejskiego i ministrami urzędującej prezydencji w Radzie UE; mając na uwadze, że dla rozwoju prawdziwej europejskiej sfery publicznej korzystne byłoby również zwiększenie świadomości, uczestnictwa i dialogu z obywatelami;
- M. mając na uwadze, że należy również zwiększyć zaangażowanie parlamentów narodowych w sprawy UE w odniesieniu do poszczególnych tematów, komisji lub spraw bieżących; mając na uwadze, że format międzyparlamentarnych posiedzeń komisji należy jeszcze dopracować;
- N. mając na uwadze, że parlamenty narodowe są zainteresowane większym zaangażowaniem w treść polityki i strategii UE, a nie tylko w ramach systemu wczesnego ostrzegania (SWO), który dotyczy wyłącznie pomocniczości;
- O. mając na uwadze, że wdrożenie prawa parlamentów narodowych do kontrolowania zgodności z zasadą pomocniczości na podstawie SWO wzmocniło zaangażowanie parlamentów narodowych w proces decyzyjny UE;
- P. mając na uwadze, że uzasadnione opinie parlamentów narodowych wzmacniają europejski proces legislacyjny dzięki ocenie przestrzegania zasady pomocniczości; mając na uwadze, że ośmiotygodniowy okres określony w art. 4 protokołu nr 1 nie wystarcza, by terminowo monitorować przestrzeganie zasady pomocniczości, i należy go wydłużyć w przyszłej rewizji Traktatu;

- Q. mając na uwadze, że europejskie partie polityczne odgrywają kluczową rolę w zmniejszaniu dystansu między UE a parlamentami narodowymi; mając na uwadze, że przeszkody regulacyjne uniemożliwiają bardziej znaczące zaangażowanie europejskich partii politycznych i partii krajowych; mając na uwadze, że można rozważyć wprowadzenie innowacyjnych, skuteczniejszych narzędzi współpracy między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim, łącznie z intensywniejszym dialogiem między rodzinami politycznymi i grupami politycznymi;
- R. mając na uwadze, że w sprawozdaniu w sprawie stosowania postanowień Traktatu z 2018 r. zalecono, aby parlamenty narodowe mogły przedstawiać konstruktywne propozycje do rozważenia przez Komisję, z należyтым uwzględnieniem przysługującego jej prawa inicjatywy;
- S. mając na uwadze, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy zaleciła, aby parlamentom narodowym i parlamentom regionalnym mającym kompetencje ustawodawcze „umożliwić proponowanie inicjatywy ustawodawczej na szczeblu europejskim”, przez co mogłyby przedstawiać konstruktywne propozycje do rozważenia przez Komisję, z należyтым uwzględnieniem przysługującego jej prawa inicjatywy, po uprzednim uzyskaniu poparcia Parlamentu; mając na uwadze, że w obecnej kadencji Parlament Europejski wielokrotnie zwracał uwagę na cel, jakim jest przyznanie mu pełnego prawa inicjatywy;
- T. mając na uwadze, że w rezolucji z 9 czerwca 2022 r. Parlament wezwał do ustanowienia ogólnego bezpośredniego prawa inicjatywy ustawodawczej dla Parlamentu Europejskiego; mając na uwadze, że po przyznaniu tego prawa procedury „zielonej kartki” powinny być kierowane do Parlamentu;
- U. mając na uwadze, że nie można uznać wdrożenia procedury „czerwonej kartki” za odpowiedni ani konstruktywny sposób na zwiększenie udziału parlamentów narodowych w integracji europejskiej;
- V. mając na uwadze, że IPEX – czyli platformę ciągłej wymiany informacji między parlamentami narodowymi oraz między parlamentami narodowymi a instytucjami europejskimi – należy dalej rozwijać zgodnie z jej strategią cyfrową; mając na uwadze, że Parlament Europejski odgrywa w tym względzie ważną rolę wspierającą;
- W. mając na uwadze, że zgodnie z art. 70, 85 i 88 TFUE parlamenty narodowe posiadają stosowne kompetencje w obszarach wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, więc powinny odgrywać w przyszłości ważną rolę w unijnej polityce bezpieczeństwa i obrony, również na bazie konferencji międzyparlamentarnej w sprawie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPZiB/WPBiO), zgodnie z art. 10 protokołu nr 1;

Kontrola działalności rządów w sprawach europejskich

1. uważa, że wdrożenie praw i obowiązków parlamentów narodowych wynikających z Traktatu z Lizbony zwiększyło ich rolę w europejskich ramach konstytucyjnych i zapewniło w ten sposób większy pluralizm i legitymację demokratyczną oraz lepsze funkcjonowanie Unii;
2. uważa, że odpowiedzialność rządów krajowych przed parlamentami narodowymi, uznana w art. 10 ust. 2 TUE, jest podstawą roli izb parlamentów narodowych w Unii Europejskiej; uważa, że parlamenty narodowe są partnerami w kwestii utrzymania równowagi instytucjonalnej UE; zachęca parlamenty narodowe, aby w pełni korzystały ze swoich uprawnień europejskich oraz wywierały bezpośredni wpływ na treść europejskich strategii politycznych i nadzorowały je, w szczególności w drodze monitorowania działalności rządów jako członków Rady Europejskiej; wzywa posłów do parlamentów narodowych i regionalnych, by rozwijali unijne sumienie przy podejmowaniu decyzji i dostrzegali bezpośredni wpływ polityki UE na swoich wyborców; pochwała dobre doświadczenia we współpracy między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim i uważa, że mogą one być naturalnymi sojusznikami w kształtowaniu silniejszego parlamentarnego wymiaru UE;
3. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania parlamentom narodowym wystarczająco dużo czasu, możliwości i zasobów oraz niezbędnego dostępu do informacji, aby mogły pełnić swą konstytucyjną rolę w zakresie nadzoru i legitymizować tym samym działania rządów, gdy podejmują one działania na szczeblu europejskim; przypomina o znaczeniu dostępu do informacji i uznaje, że Rada musi przyjąć niezbędne zabezpieczenia w zakresie bezpieczeństwa dokumentów, przy jednoczesnym zapewnieniu parlamentom narodowym możliwości sprawowania demokratycznej kontroli nad swoimi rządami, m.in. poprzez dostęp do bazy danych ustawodawczych Rady, i przy pełnym poszanowaniu poufności;

4. uważa, że przejrzystość metod pracy i procesu podejmowania decyzji instytucji UE stanowi warunek wstępny umożliwiający parlamentom narodowym skuteczne wypełnianie powierzonej im roli instytucjonalnej wynikającej z traktatów; wzywa zatem do ujawniania stanowisk i tego, jak państwa członkowskie głosują w Radzie; wzywa ponadto parlamenty narodowe do pełnego wykorzystania powierzonych im uprawnień, między innymi przez odpowiednie dostosowanie wewnętrznej organizacji, harmonogramów prac i regulaminów; zobowiązuje siebie oraz zachęca parlamenty narodowe do wprowadzenia bardziej innowacyjnych i skuteczniejszych narzędzi współpracy politycznej i administracyjnej, m.in. intensywniejszych form wymiany i dialogu między europejskimi politycznymi rodzinami i grupami;
5. zachęca instytucje europejskie i parlamenty narodowe do wzmocnionego dialogu politycznego oraz przypomina, że decyzje należy podejmować zgodnie z uprawnieniami konstytucyjnymi, traktatami i dorobkiem prawnym UE oraz z uwzględnieniem jasno zdefiniowanych uprawnień decyzyjnych organów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich;
6. uważa, że dostosowanie europejskiego semestru do programu działalności parlamentów narodowych mogłoby usprawnić koordynację polityki gospodarczej, ale podkreśla, że nie należy przy tym pomijać uprawnień do samostanowienia ani regulaminów poszczególnych izb parlamentarnych;
7. apeluje, aby parlamenty krajowe odgrywały większą rolę we wprowadzeniu krajowego okresu dialogu na temat polityki budżetowej i gospodarczej, w którym będą mogły współpracować, obradować nad europejskim semestrem i przyczynić się do jego kształtu dzięki upoważnieniu swoich rządów do reprezentacji w stosunkach z Komisją i Radą;

Rozwój europejskiej sfery publicznej

8. podkreśla w tym zakresie znaczenie zasady proporcjonalnej reprezentacji posłów należących do różnych partii politycznych; zaleca w związku z tym, aby delegacje parlamentów narodowych występujące przed instytucjami europejskimi odzwierciedlały różnorodność nurtów politycznych;
9. zauważa, że w opiniach wydawanych przez parlamenty narodowe w ramach SWO lub poza nim mogłaby być wyrażana wiążąca wola większości parlamentarnych; zgadza się jednak, że mniejszościom w parlamentach narodowych należy umożliwić wyrażenie odmiennego punktu widzenia, który byłby następnie uwzględniany w załącznikach do takich opinii;
10. uważa, że komunikację z parlamentami narodowymi można pośrednio ulepszyć dzięki wzmocnieniu pozycji europejskich partii politycznych; ponawia wieloletni apel, by umożliwić tym partiom aktywne angażowanie się w sfery polityczne państw członkowskich i wspieranie partii członkowskich w sprawach dotyczących UE; apeluje o szybkie przyjęcie przekształconego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 1141/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie statusu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych⁽¹⁸⁾, aby europejskie partie polityczne mogły wspierać swoje partie członkowskie w kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego i kampaniach referendalnych dotyczących spraw UE;
11. uważa, że ustanowienie corocznego „Tygodnia Europejskiego” pozwoliłoby posłom do Parlamentu Europejskiego, komisarzom i ministrom urzędującej prezydencji w Radzie UE zabierać głos przed wszystkimi krajowymi i, w stosownych przypadkach, regionalnymi parlamentami w celu omówienia i wyjaśnienia programu działania UE wraz z posłami do parlamentów narodowych; proponuje dyskusję o sporządzeniu wspólnej deklaracji politycznej lub porozumienia ramowego między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim w związku z organizacją proponowanego „Tygodnia Europejskiego”, aby zapewnić spójniejsze ramy współpracy na szczeblu politycznym, instytucjonalnym i administracyjnym; uważa, że w proponowanym „Tygodniu Europejskim” należy wyciągnąć wnioski z obecnych i poprzednich forów, takich jak tydzień parlamentarny zorganizowany w ramach konferencji poświęconej europejskiemu semestrowi, Międzyrządowa Konferencja ds. Stabilności, Koordynacji i Zarządzania Gospodarczego w Unii Europejskiej czy Konferencja w sprawie przyszłości Europy; uważa ponadto, że posiedzenia rodzin politycznych oraz spotkania krajowych i europejskich grup politycznych i spotkania między nimi w ramach współpracy międzyparlamentarnej na szczeblu UE mogłyby być źródłem wartości dodanej w postaci prawdziwie europejskiej debaty politycznej;

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 1.

12. uważa, że większe zaangażowanie parlamentów narodowych z krajów kandydujących ma istotne znaczenie dla powodzenia strategii rozszerzenia UE; sugeruje, by w proponowanym „Tygodniu Europejskim” uczestniczyli przedstawiciele parlamentów narodowych z krajów kandydujących;

Wsparcie reformy systemu wczesnego ostrzegania

13. podkreśla, że najważniejszą prerogatywą parlamentów narodowych wynikającą z Traktatu z Lizbony było kontrolowanie przestrzegania zasady pomocniczości na wczesnych etapach procedur ustawodawczych UE;

14. zauważa, że procedury takie jak „żółta” lub „pomarańczowa” kartka nie były szeroko stosowane; sugeruje, aby wszystkie instytucje Unii i państwa członkowskie uzgodniły wspólne rozumienie zasad pomocniczości i proporcjonalności pierwotnie załączonych do traktatu z Amsterdamu, odpowiedniego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE oraz własnej praktyki Komisji; uważa, że wypracowywanie tego wspólnego rozumienia powinno obejmować wszystkie elementy pomocniczości i można by w tym celu korzystać z nowych narzędzi współpracy;

15. przyjmuje do wiadomości wniosek złożony przez parlamenty narodowe w sprawie wydłużenia ośmiotygodniowego terminu na przedstawienie uzasadnionej opinii na mocy art. 3 protokołu nr 1; podkreśla jednak, że obecne ramy traktatowe nie przewidują przedłużenia tego terminu; zwraca uwagę, że aby ograniczać ryzyko, od 2019 r. przy ustalaniu ośmiotygodniowego okresu, w którym parlamenty narodowe mogą przysyłać uzasadnione opinie, Komisja zaczęła odliczać okres świąteczny pod koniec roku; uważa zatem, że w przyszłej rewizji Traktatu należy rozważyć wprowadzenie terminu dwunastu tygodni;

16. wzywa parlamenty narodowe, by uwzględniały uzasadnione opinie parlamentów regionalnych mających kompetencje ustawodawcze w swoich uzasadnionych ostatecznych opiniach przesyłanych przewodniczącym Parlamentu, Rady i Komisji, gdy ma to wpływ na wyłączne kompetencje regionalne;

17. sugeruje, aby utworzyć system, zwany niekiedy procedurą „zielonej kartki”, w którym co najmniej jedna trzecia parlamentów narodowych mogłaby przedkładać Komisji lub Parlamentowi, gdy ten otrzyma ogólne bezpośrednie prawo inicjatywy, wnioski w celu pozytywnego wpływania na debatę europejską; w związku z tym sugeruje, aby Komisja lub Parlament Europejski mogły decydować, czy rozpatrzyć takie wnioski lub udzielić na nie formalnej odpowiedzi wraz z uzasadnieniem ich odrzucenia; zaznacza, że taka procedura nie może obejmować prawa do inicjatywy ustawodawczej czy prawa do uchylenia lub zmiany prawodawstwa, ponieważ podważałoby to metodę wspólnotową i podział kompetencji między organami krajowymi i unijnymi, a także stanowiłoby naruszenie traktatów;

Wdrożenie prawa do informacji

18. przyznaje, że art. 12 TUE i protokół nr 1 dają parlamentom narodowym prawo do otrzymywania informacji bezpośrednio od instytucji europejskich; sugeruje, aby prawo do informacji rozszerzyć również na parlamenty regionalne mające kompetencje ustawodawcze;

19. zaleca parlamentom narodowym terminowe wykorzystywanie platformy IPEX, aby można było szybko uruchamiać krajowe mechanizmy kontroli; sugeruje, by korzystać z IPEX do systematycznej wymiany informacji oraz wczesnego sygnalizowania obaw dotyczących zasady pomocniczości; z zadowoleniem przyjmuje zaktualizowaną wersję wytycznych IPEX, zatwierdzoną na posiedzeniu sekretarzy generalnych w lutym 2023 r., która odpowiada nowej wersji platformy IPEX oraz możliwościom i narzędziom, jakie ona zapewnia;

Planowanie lepszej współpracy międzyinstytucjonalnej

20. dostrzega obecną współpracę między Parlamentem Europejskim a parlamentami narodowymi w ramach COSAC, Międzyparlamentarnej Konferencji do Spraw WPZiB oraz w ramach art. 13 Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej; odnotowuje ponadto nowsze formy współpracy międzyparlamentarnej, takie jak grupa ds. wspólnej kontroli parlamentarnej Europolu oraz międzyparlamentarne posiedzenia komisji w sprawie oceny Eurojustu; podkreśla, że aby parlamenty narodowe mogły sprawować kontrolę nad rządami i administracją swoich państw, współpracę taką należy rozwijać w oparciu o zasady konsensusu, wymiany informacji i konsultacji;

21. przypomina, że obecne ramy stosunków między Unią a parlamentami narodowymi można by uprościć i zharmonizować, aby zwiększyć ich wydajność i skuteczność; apeluje w tym kontekście o przegląd zaangażowania Unii i parlamentów narodowych we wszystkie istniejące platformy i fora, aby wzmocnić te stosunki i dostosować je do obecnych potrzeb; ponadto zachęca instytucje europejskie i parlamenty regionalne mające kompetencje ustawodawcze, by angażowały się aktywniej i komunikowały się bezpośrednio, a jednocześnie szanowały rolę i kompetencje parlamentów narodowych;

22. zaznacza, że wzmocnienie dialogu politycznego i technicznego między komisjami i grupami politycznymi na szczeblu krajowym i europejskim stanowiłoby bardzo owocny krok w kierunku pełnej współpracy międzyparlamentarnej; sugeruje, aby w tym celu zwiększyć wiedzę na szczeblu krajowym na temat możliwych narzędzi współpracy; dlatego proponuje przeznaczenie dodatkowych zasobów na ten cel, np. finansowanie wideokonferencji, wymiany urzędników i projekty pilotażowe;

23. uznaje znaczenie międzyparlamentarnych posiedzeń komisji ustanowionych w art. 9 i 10 protokołu nr 1 oraz sektorowy sukces „metody komitetowej” we współpracy międzyparlamentarnej; uważa, że współpraca międzyinstytucjonalna byłaby lepsza, gdyby posłowie do Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych przywiązywali większą wagę do międzyparlamentarnych posiedzeń komisji, a same posiedzenia były przygotowywane z myślą o ściślejszej współpracy; uważa, że można by zmienić regulaminy, aby uregulować różne formy bliższej współpracy między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim, przy pełnym poszanowaniu ich kompetencji instytucjonalnych i podziału tych kompetencji;

24. zaleca pełne zaangażowanie parlamentów narodowych w nieustanny rozwój WPBiO; uważa, że takie zaangażowanie należy wspierać w ścisłej współpracy z Parlamentem Europejskim, między innymi zgodnie z art. 10 protokołu nr 1 i w pełnym poszanowaniu krajowych przepisów konstytucyjnych dotyczących polityki bezpieczeństwa i obrony; zachęca parlamenty narodowe do bardziej szczegółowej refleksji nad ustalaniem priorytetów w zakresie zdolności obronnych na szczeblu UE, np. przez wspólne posiedzenia międzyparlamentarne przedstawicieli parlamentów narodowych i posłów do Parlamentu Europejskiego oraz przez dialog polityczny;

25. przypomina, jak ważne jest zacieśnienie współpracy i dialogu między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim w kwestii uprawnień śledczych;

o
o o

26. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.